

Przedszkole Miejskie nr 15
w Starachowicach

Dzień Dobry Ptaki

Program innowacji pedagogicznej
wychowania przedszkolnego

Opracowały:
Wanda Niedorozow
Anna Marczak
Aneta Pawełczyk

Starachowice 2016

Spis treści

Wstęp.....	3
Charakterystyka programu	5
Cele programowe	7
Procedury osiągania celów	9
Treści programowe/Oczekiwane efekty	11
Warunki realizacji programu	20
Ewaluacja programu	21
Bibliografia	23
Aneks	24

Wstęp

„Będziemy chronić tylko to, co kochamy;
Będziemy kochać tylko to, co rozumiemy;
Będziemy rozumieć tylko to, co poznamy.”

Baba Dioum z Senegalu

Inspiracją do opracowania programu innowacji pedagogicznej: **Dzień Dobry Ptaki**, był los rodziny ptaka, będącego pod ochroną – jerzyka „Apus apus” (na obrazku u góry) oraz rodziny kawki „corrus manedula”.

Jerzyk, niepostrzeżenie, wybrał sobie na miejsce gniazdowania mały otwór w elewacji budynku naszego przedszkola. Kawka natomiast założyła gniazdo w otworze wentylacyjnym.

Odkrycia dokonała matka naszego przedszkolaka (p. ornitolog), tuż przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynku, w ramach projektu: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Starachowicach – etap II, realizowanego ze środków Unii Europejskiej.

Oczywiście po tak nieoczekiwanym odkryciu, zgodnie z procedurami, prace prowadzone były pod nadzorem ornitologa, a ścianę, w której było gniazdo zmodernizowano dopiero po odlocie rodziny ptaków.

Prace nie zostały ukończone w zakładanym terminie, ale ptaki mogły osiągnąć dojrzałość i odfrunąć.

Zaleceniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, było zawieszenie skrzynek lęgowych dla jerzyka na budynku oraz budek lęgowych dla kawek na sąsiadujących drzewach, w ramach rekompensaty za usunięcie gniazd.

Mamy nadzieję, że skrzynki lęgowe spodobają się ptakom i po powrocie założą gniazda ponownie.

¹ Fot. Matysiak M.: Jerzyk przy otworze skrzynki(budki) lęgowej, www.birdwatching.pl

Zaistniała sytuacja uświadomiła nam, jak ważna, w naszym ekosystemie jest ochrona tych delikatnych stworzeń, jakimi są ptaki.

W życiu codziennym, w pośpiechu, w pędzie umykają nam zjawiska otaczającej nas przyrody.

To właśnie w przedszkolu jest czas na to, aby zatrzymać się, zobaczyć, docenić, że obok nas żyją ptaki, które pięknie śpiewają, pięknie wyglądają, zakładają rodziny, wychowują dzieci, przedłużając swój gatunek.

To właśnie teraz jest czas na pokazanie małemu Jasiowi piękna otaczającej przyrody, to czas na wyzwalenie postawy cierpliwego, małego badacza i obserwatora, to czas na wyrobienie wrażliwości i postawy obrońcy ptaków.

Trzeba to zrobić teraz, aby duży Jan mógł i chciał chronić to piękno dla przyszłych pokoleń.

Proces ten trafnie ujął w słowa, obrońca przyrody z Senegalu: Baba Dioum, które stanowią motto niniejszego programu.

Program innowacji pedagogicznej: ***Dzień Dobry Ptaki***, zgodnie z wymogami, zawiera rozdziały: Charakterystyka programu, w którym przedstawiono ogólne założenia; Cele programowe, opracowane w oparciu o Podstawę Programową; Treści programowe pogrupowane w dwa cykle tematyczne: *Ptaki w ogrodzie przedszkolnym* i *Ptaki w parku i w lesie*. Na zakończenie poszczególnych cykli przedstawiono oczekiwane efekty. Opisano również warunki realizacji programu oraz przedstawiono przykładowe sposoby monitorowania i ewaluacji programu.

Mamy nadzieję, iż realizacja programu w naszym przedszkolu pozwoli dzieciom poznać, zrozumieć i pokochać ptaki żyjące obok nas, aby je chronić.

Charakterystyka programu

Bazę opracowania programu innowacji pedagogicznej: *Dzień Dobry Ptaki* są wytyczne zawarte w Rozporządzeniach MEN, dotyczących podstawy programowej wychowania przedszkolnego², dopuszczenia do użytku szkolnego programów³ oraz innowacji pedagogicznej⁴.

Konstrukcja programu opiera się na definicji opracowanej przez S. Dylak, który stwierdza, iż programem jest ogół doświadczeń edukacyjnych zaplanowanych dla ucznia i nauczyciela, które mają doprowadzić do osiągnięcia określonych stanów, bądź umożliwić doświadczenie określonych przeżyć poznawczych i emocjonalnych.⁵ Definicję tą należałoby uzupełnić, dla potrzeb programu, o stwierdzenie dotyczące planowania doświadczeń edukacyjnych zaplanowanych dla rodziców oraz współpracy pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu edukacyjnego.

Program: *Dzień Dobry Ptaki* przeznaczony jest do realizacji z dziećmi w wieku przedszkolnym we współpracy z ich rodzicami.

Stanowi on uszczegółowienie 12 obszaru podstawy programowej: Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt, o treści dotyczące ptaków.

Ideą programu jest wykorzystanie naturalnej ciekawości i aktywności dzieci, do poznawania, rozumienia, pokochania i w końcu wyzwolenia postawy obrońcy ptaków.

Podczas realizacji programu należy pamiętać o indywidualizacji pracy z dziećmi w zależności od ich potrzeb i możliwości.

Program innowacji pedagogicznej realizowany będzie przez okres 2 lat i 3 miesiące, zaczynając „od tego, co bliższe do tego, co dalsze”.

Biorąc pod uwagę cykl rozwojowy ptaków, podjęto decyzję iż planowane rozpoczęcie realizacji programu nastąpi wiosną (kwiecień 2016r.)

Tematykę realizowanych zagadnień w kolejnych latach(cyklach) ustalono następująco:

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014r., zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009r., w sprawie dopuszczenia do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników.

⁴ Rozporządzenie MENIS z dnia 9 kwietnia 2002r., w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki.
Rozporządzenie MEN z dnia 24 sierpnia 2011r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki.

⁵ Dylak S.: Wprowadzenie do konstruowania szkolnych programów nauczania, Warszawa 2000; w Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej. Tworzenie – wybór - ewaluacja, ORE, Warszawa

1. *Ptaki w ogrodzie przedszkolnym* (IV 2016 – VI 2016) – 3 miesiące
2. *Ptaki w ogrodzie przedszkolnym c.d.* (IX 2016 – VI 2017) – 1 rok szkolny
3. *Ptaki w parku i w lesie* (IX 2017 – VI 2018) – 1 rok szkolny

Treści programowe opracowano w formie tabelarycznej z uwzględnieniem kolumn: Pora roku; Obserwowane ptaki; Treści programowe; Oczekiwane efekty w ujęciu umiejętności i wiadomości dzieci.

Wychodząc naprzeciw wymaganiom podstawy programowej w zakresie przygotowania dzieci do posługiwania się językiem nowożytnym (tu językiem angielskim) planuje się przeprowadzenie kilku zajęć w zakresie problematyki programu, w języku angielskim. Przykładowy scenariusz zajęć opracowała nauczycielka Przedszkola Miejskiego nr 15, prowadząca równocześnie zajęcia w /w języku, p. Karolina Trzaska (załącznik nr 1).

Monitoring realizacji programu prowadzony będzie sukcesywnie (z możliwością wprowadzania zmian) a zwieńczeniem będzie impreza ogólnoprzedszkolna dla dzieci (po każdym zrealizowanym cyklu):

1. Jerzyk to ptak czy mały ssak? - VI 2016r.
2. Z jerzykiem *Maciusiem* (ptakiem) w naszym ogrodzie. - VI 2017r.
3. Przyjaciele jerzyka *Maciusia* z parku i lasu. - VI 2018r.

Dzieci, podczas zabaw będą miały możliwość dzielenia się zdobytą wiedzą na temat ptaków.

Na zakończenie całego programu, w ramach ewaluacji, przeprowadzone zostaną badania wg modelu triangulacyjnego⁶, który zakłada pozyskanie informacji od różnych osób (dzieci, rodzice, nauczyciele) i z różnych perspektyw, na temat realizacji programu, celem uzyskania wielowymiarowego opisu.

⁶ Galant A.: Ewaluacja programu nauczania; (w) tamże, ORE Warszawa

Cele programowe

Cele ogólne

Sformułowano je w dwóch aspektach: dla dzieci i dla rodziców:

- 1. Tworzenie sytuacji edukacyjnych umożliwiających dzieciom poznanie, zrozumienie i pokochanie ptaków oraz ich ochrony w środowisku naturalnym.**
- 2. Rozbudzanie motywacji rodziców do wspierania i rozwijania ciekawości, aktywności i zainteresowań własnych dzieci w zakresie eksploracji środowiska ptaków.**

Cele szczegółowe

Mając na względzie integrację realizacji treści w wychowaniu przedszkolnym oraz problematykę niniejszego programu wybrano do uszczegółowienia cele nadrzędne wytyczone w podstawie programowej:

„ (...)

7) budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym oraz rozwijanie umiejętności prezentowania swoich przemyśleń w sposób zrozumiały dla innych;

(...)

10) zapewnienie dzieciom lepszych szans edukacyjnych poprzez wspieranie ich ciekawości, aktywności i samodzielności, a także kształtowanie tych wiadomości i umiejętności, które są ważne w edukacji szkolnej;

11) przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym poprzez rozwijanie ich świadomości językowej i wrażliwości kulturowej oraz budowanie pozytywnej motywacji do nauki języków obcych na dalszych etapach edukacyjnych, (...)⁷

Sformułowano je następująco:

- poznanie niektórych ptaków żyjących w środowisku naturalnym (ogród przedszkolny, park i las), w sposób bezpośredni i pośredni;
- poznanie życia (sposobu rozmnażania się i zachowań) wybranych ptaków, w poszczególnych porach roku (wiosna, lato, jesień, zima);
- rozbudzanie postawy aktywnego obserwatora ptaków oraz dociekliwego badacza (mały ornitolog);
- odzwierciedlanie własnych przeżyć w różnych formach (np. plastycznej, muzycznej, teatralnej);
- uświadomienie roli ptaków w ekosystemie przyrodniczym oraz życiu człowieka;
- rozwijanie opiekuńczej postawy wobec ptaków;

⁷ Podstawa programowa wychowania przedszkolnego

- wyjaśnienie potrzeby i niektórych zasad ochrony ptaków;
- poznanie nazw niektórych ptaków w języku angielskim;
- zachęcanie rodziców do współpracy i współrealizacji przedsięwzięć objętych programem.

Cele operacyjne

Na podstawie celów szczegółowych dokonano operalizacji celów w odniesieniu do dziecka. Oto one.

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa ptaki żyjące w ogrodzie przedszkolnym, parku i w lesie;
- opisuje ich wygląd;
- wymienia ptaki, które odlatują na zimę;
- wymienia ptaki, które pozostają na zimę;
- podejmuje próby dłuższej obserwacji ptaków;
- ilustruje własne przeżycia związane z obserwacją ptaków poprzez różne formy artystycznego wyrazu;
- wie, dlaczego należy dbać o ptaki;
- potrafi nazwać niektóre ptaki w języku angielskim;
- zachęca własnych rodziców do wspólnych obserwacji i ich dokumentowania .

Osiągnięcie tak sprecyzowanych celów, to proces długofalowy, w którym należy wykorzystać bogaty wachlarz metod, form i środków dydaktycznych wykorzystanych przez nauczycieli podczas realizacji programu.

Procedura osiągnięcia celów

Osiągnięcie celów, to wszelkie działania podejmowane przez nauczyciela, uwzględniające indywidualne możliwości i potrzeby dzieci.

Mając na uwadze nauczanie „ku przyszłości”, kierowano się nie tylko wymogami zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, ale również podstawy programowej dla I etapu edukacji (edukacji wczesnoszkolnej), gdzie uczeń ma poznawać otaczający go świat przyrodniczy, łączyć i wiązać jego elementy.

Aby jednak nauczyciele klasy pierwszej mogli zająć się tymi zagadnieniami, nauczyciele wychowania przedszkolnego starają się wyzwolić w dzieciach motywację do poznawania zjawisk przyrodniczych, wykorzystując naturalną ciekawość i aktywność.

Program: ***Dzień Dobry Ptaki***, obejmuje fragment otaczającej nas przyrody. Ptaki to delikatne i płochliwe stworzenia. Aby móc cieszyć się ich pięknem i obecnością w naszym życiu przez kolejne lata, musimy pokazać dzieciom, jak je chronić. Ale żeby je chronić, dzieci muszą je poznać, zrozumieć i pokochać.

Do realizacji niniejszego programu proponuje się wykorzystanie tradycyjnych metod, jak i aktywizujących.

Tradycyjne metody, M. Kwiatowska⁸ klasyfikuje wg następujących grup:

Metody czynne

(m. in. samodzielnych doświadczeń, kierowanie własną aktywnością dziecka) ;

Metody oglądowe

(m.in. obserwacja i pokaz)

Metody słowne

(m. in. rozmowy, opowiadania, zagadki)

Z bogatego wachlarza metod aktywizujący proponuje się dramę i gry dydaktyczne.

Aby dzieci mogły swobodnie poznawać ptaki należy wykorzystywać wszystkie formy pracy w przedszkolu, czyli: spacer, wycieczki, zabawy, zajęcia, obserwacje bezpośrednie (kierowane i okazjonalne) w ogrodzie, parku i w lesie oraz obserwacje pośrednie (np. filmy), zabawy i zajęcia w języku angielskim.

Proponuje się również wykorzystywanie środków dydaktycznych: naturalnych i technicznych (w/g klasyfikacji E.Fleming i J Jacoby⁹).

Oprócz możliwości obserwacji ptaków w sposób bezpośredni w naturalnym środowisku, kopalnią wiedzy stał się obecnie Internet, w którym można znaleźć strony

⁸ Kwiatowska M.: (red.) Podstawy pedagogiki przedszkolnej, WSiP, Warszawa, 1985

⁹ Fleming E., Jacoby J.: Środki audiowizualne w dydaktyce(...), Warszawa, 1969

prowadzone przez ornitologów, gdzie zamieszczane są filmy przyrodnicze o ptakach oraz akcjach ochrony lub liczenia ptaków.

Możliwość bezpłatnego korzystania przez nauczycieli z chronionych utworów i bez zgód właścicieli praw autorskich, w ramach: dozwolonego użytku edukacyjnego, prawa cytatu, w ramach imprez szkolnych, daje Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawa o grach hazardowych¹⁰.

Ważnym elementem realizacji treści niniejszego programu jest zainspirowanie rodziców do poszukiwań i obserwacji podczas wspólnych rodzinnych spacerów czyli po prostu do współpracy.

Wykorzystanie bogactwa metod, form oraz środków dydaktycznych, pozostawia się inwencji twórczej nauczycieli realizujących program, którzy najlepiej wiedzą jakie indywidualne możliwości percepcyjne prezentują poszczególne dzieci, ale również jaki poziom rozwoju prezentuje zespół dziecięcy, z którym pracują.

¹⁰ Ustawa z dnia 11 września 2015 o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych (Dz. U. z 2015r., poz. 1639)

Treści programowe / Oczekiwane efekty

Treści programu: ***Dzień Dobry Ptaki***, służące do realizacji wyznaczonych celów, wchodzi w zakres 12 obszaru podstawy programowej oraz zalecanych warunków i sposobów realizacji

„12. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt.

Dziecko kończące wychowanie przedszkolne i rozpoczynające naukę w szkole podstawowej:

- 1) nazywa oraz wyróżnia rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych, np. na polu, na łące, w lesie;
- 2) wie, jakie warunki są potrzebne do rozwoju zwierząt (przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm) i wzrostu roślin (światło, temperatura, wilgotność);
- 3) potrafi wymienić zmiany zachodzące w życiu roślin i zwierząt w kolejnych porach roku; wie, w jaki sposób człowiek może je chronić i pomóc im, np. przetrwać zimę.”¹¹

W niniejszym programie zastosowano spiralny układ treści, który G. Olszewska¹² określa jako układ porządkujący materiał w następujące po sobie cykle. Opanowanie poprzedniego cyklu nie jest konieczne wymagane, gdyż następny cykl i tak powtórzy oraz uzupełni informacje.

Treści podzielono na trzy cykle:

1. **Ptaki w ogrodzie przedszkolnym** – czas realizacji: IV 2016 – VI 2016
2. **Ptaki w ogrodzie przedszkolnym, c.d.** – czas realizacji: IX 2016 – VI 2017
3. **Ptaki w parku i w lesie** – czas realizacji: IX 2017 – VI 2018

Treści każdego cyklu opracowano tabelarycznie.

¹¹ Podstawa programowa wychowania przedszkolnego

¹² Olszewska G.: Napisać program własny, w Programy nauczania w rzeczywistości(...) ORE, Warszawa

Ptaki w ogrodzie przedszkolnym

(IV 2016 – VI 2016)

Pora roku	Obserwowane ptaki	Zakres treści	Oczekiwane efekty
Wiosna	Jerzyk Kawka Sroka	<ul style="list-style-type: none"> -rozpoznawanie i nazywanie ptaków w ogrodzie przedszkolnym; określanie charakterystycznych cech budowy zewnętrznej (wielkość, kolor piór, szpony, dziób) - bezpośrednie obserwowanie życia ptaków wiosną (budowanie gniazd, zagnieżdżanie się w budkach lęgowych zamontowanych na budynku przedszkola oraz okolicznych drzewach) - pośrednie poznanie cyklu rozwoju ptaków - uczestniczenie w zabawach badawczych w ogrodzie przedszkolnym -poznanie ptaków chronionych żyjących w naszym pobliżu (jerzyk, kawka) - poznanie pojęcia „ptaki chronione” - poznanie różnicy między ptakiem jerzykiem a małym ssakiem jeżykiem, mimo identycznego, fonetycznego brzmienia ich nazw -poznanie angielskich nazw niektórych ptaków żyjących w ogrodzie przedszkolnym - uczestniczenie w zabawach prowadzonych w języku angielskim - obserwacje prowadzone z leśniczym za pomocą lornetki (obserwacja dorosłych osobników ich sposobu zdobywania pokarmu, karmienia młodych) 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa ptaki żyjące w ogrodzie - wie, gdzie, na terenie przedszkola znajdują się budki lęgowe jerzyka i kawki - zna różnice między jerzykiem (ptakiem) a jeżykiem (ssakiem) - potrafi określić cykl rozwojowy ptaka (jajko, pisklę, dorosły osobnik) - rozumie pojęcie „ptaki chronione” - aktywnie uczestniczy w obserwacjach i zabawach badawczych - bawi się, używając angielskich określeń niektórych ptaków - prezentuje swoją wiedzę o ptakach w różnych formach artystycznych - zaprasza rodziców do współdziałania

		<ul style="list-style-type: none"> -zaproszenie rodziców do wspólnych obserwacji - prezentowanie zdobytej wiedzy w różnych formach - zgłoszenie powrotu jerzyka do sporządzenia mapy ptaków wędrujących (program sprigalive) - aktywny udział w imprezie ogólnoprzedszkolnej 	
<p>Impreza ogólnoprzedszkolna : Jerzyk to ptak czy mały ssak?</p>			

Ptaki w ogrodzie przedszkolnym c.d.

(IX 2016 – VI 2017)

Pora roku	Obserwowane ptaki	Zakres treści	Oczekiwane efekty
Jesień	Wrona Sikorka Wróbel	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i nazywanie ptaków żyjących w najbliższym środowisku – ogród przedszkolny - porównywanie wybranych ptaków dorosłych (cechy charakterystyczne) - gromadzenie zdjęć i obrazków, tworzenie albumu - prowadzenie albumu ptaków chronionych w najbliższym środowisku - gromadzenie pokarmu dla ptaków zamieszkujących nasz ogród, pozostających i przylatujących na zimę (zbieranie, segregowanie i suszenie do trwałego przechowania) - poznanie sposobu przygotowania się ptaków do zimy – zmiana upierzenia, odlot ptaków 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa różne gatunki ptaków żyjące w ogrodzie przedszkolnym - zna podstawowe cechy wyglądu zewnętrznego wybranych ptaków - uczestniczy w prowadzeniu albumów fotograficznych - czynnie uczestniczy w przygotowaniu pokarmu dla ptaków na zimę - rozpoznaje i nazywa

		<ul style="list-style-type: none"> - zaangażowanie rodziców do wykonania karmnika dla ptaków - organizowanie spotkań tematycznych z leśniczym i ornitologiem - zaangażowanie rodziców do obserwacji, robienia zdjęć oraz wspólnego liczenia ptaków w ogrodzie przedszkolnym - udział w Europejskich Dniach Ptaków (4 – 5 października) , przeliczanie ptaków i zgłoszenie ich do raportu www.otop.org.pl 	<ul style="list-style-type: none"> niektóre ptaki zimujące w Polsce (sikorka, wrona, wróbel, zimorodek) - rozumie konieczność niesienia pomocy ptakom w czasie zimy - zna ptasich bohaterów w literaturze i piosenkach dziecięcych - recytuje wiersze o ptakach
Zima	<p>Wrona Sikorka Wróbel</p> <p>Zimorodek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przyswajanie nazw niektórych ptaków zimujących w naszym kraju - poznanie sposobu życia ptaków zimą, poprzez prowadzenie obserwacji - rozpoznawanie różnych gatunków ptaków zaobserwowanych przy karmnikach, porównywanie ich wielkości , kolorystyki upierzenia, oraz budowy - pośrednie poznanie różnych rodzajów sikorki oraz sposobów pobierania pokarmu (np. film: Tyle krzyku przy karmniku - www.youtube) - obserwowanie śladów nóg ptasich na świeżo opadłym śniegu, próby ich odwzorowywania ich różnymi technikami plastycznymi - systematyczne dokarmiania ptaków w trudnych warunkach zimowych, w przedszkolu i w domu - poznanie ptasich bohaterów w literaturze dziecięcej – wycieczka 	<ul style="list-style-type: none"> -śpiewa piosenki o ptakach - zachwyca się pięknem otaczającej przyrody podczas spacerów i wycieczek - wie, jakie ptaki są zwiastunami wiosny (bocian, jaskółka, jerzyk, skowronek) - chętnie słucha ptasich koncertów - wie, w jaki sposób nie należy zachowywać się w stosunku do ptaków - wzbogaca swoją wiedzę o życiu ptaków poprzez działalność twórczą: prace plastyczne, muzykę oraz zabawy

		<p>do Biblioteki Miejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspólne z rodzicami czytanie opowiadań o ptakach 	<p>teatralne (drama)</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowo i z szacunkiem zachowuje się w stosunku do ptaków
<p>Wiosna i lato</p>	<p>Wrona Sikorka Wróbel</p> <p>Jerzyk Kawka Jaskółka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ukazanie piękna otaczającego środowiska naturalnego ptaków - wiosną - przypomnienie nazw ptaków powracających wiosną do ogrodu przedszkolnego - omawianie życia ptaków wiosną (budowanie gniazd, składanie jaj, wylęganie się młodych, opieka sprawowana nad pisklętami) - pośrednie poznawanie ptaków przylatujących na wiosnę (bocian, jaskółka, jerzyk, skowronek) - obserwowanie i nasłuchiwanie odgłosów ptaków o różnej porze dnia - próby rozpoznawanie odgłosów ptaków - określanie warunków niezbędnych do prawidłowego rozwoju ptaków - organizowanie dramy - rozwijanie u dzieci pozytywnego stosunku do ptaków - zwracanie uwagi na terapeutyczną rolę ptasich głosów w życiu człowieka - prezentowanie zdobytej wiedzy formach artystycznych: konkursach, festynie - poznanie zagrożeń dla rozwoju środowiska przyrodniczego – ptaków, wynikających 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie i zna podstawowe zasady ochrony ptaków, rozumienie konieczność ich przestrzegania - dzieli się swoją wiedzą z rówieśnikami, biorąc udział w rozmowach, konkursach i festynach

		z niszczycielskiej działalności ludzi, np. zatrucie wód, powietrza i gleby - zorganizowanie Festynu dla dzieci z zaprzyjaźnionego przedszkola	
Impreza ogólnopodstawowa : Z językiem <i>Maciusiem</i> (ptakiem) w naszym ogrodzie.			

Ptaki w parku i w lesie

(IX 2017 – VI 2018)

Pora roku	Obserwowane ptaki	Zakres treści	Oczekiwane efekty
Jesień	Dzięcioł Sroka Sójka Puchacz	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawanie i nazywanie różnych gatunków ptaków często spotykanych w parku lub lesie (określanie ich koloru, wielkości, sposobu odżywiania, ustalenie miejsca ich gniazdowania) - organizowanie pogadarek z leśniczym lub ornitologiem na temat gatunków ptaków zamieszkują las lub park - nasłuchiwanie i rozpoznawanie odgłosów ptaków mieszkujących w lesie lub parku - poznawanie nazw ptaków odlatujących do ciepłych krajów na zimę (słowik, skowronek, jaskółka, kukułka, bocian czarny) - poznanie sposobów przygotowywania się ptaków do zimy – zmiana upierzenia, odlot ptaków 	<p>Dziecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje i nazywa ptaki żyjące w parku i lesie - reprezentuje postawę dociekliwego badacza - podejmuje próby rozpoznawania głosów ptaków - wie, jak zachowują się niektóre ptaki w określonych porach roku (jesień, zima, wiosna, lato) - wymienia nazwy ptaków odlatujących do ciepłych krajów na zimę - zna warunki życia ptaków w okresie

		<ul style="list-style-type: none"> - uświadamianie roli ptaków w ekosystemie lasu i parku podczas wycieczki do Rezerwatu Przyrody: Rosochacz (w Lubieni) lub Centrum Edukacyjnego w Marculach - organizowanie wędrowki przedszkolaków z leśniczym do Parku Miejskiego - wykonywanie twórczych prac, inspirowanych obserwacjami i doświadczeniami zdobytymi w czasie zajęć przyrodniczych - rozwijanie u dzieci pozytywnego stosunku do ptaków 	<p>zimy w parku i lesie</p> <ul style="list-style-type: none"> - nazywa ptaki zimujące w naszym kraju oraz przylatujące do nas na zimę - rozumie, dlaczego ptaki posiadają barwy ochronne upierzenia - podejmuje działania w zakresie ochrony ptaków - uczestniczy w pogadankach, wycieczkach i spacerach prowadzonych przez leśniczego lub ornitologa
Zima	<p>Dzięcioł Sroka Sójka</p> <p>Zimorodek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie trudnych zimowych warunków życia ptaków w parku i w lesie w toku obserwacji pośredniej i bezpośredniej - przyswajanie nazw niektórych ptaków zimujących w naszym kraju (dzięcioł, gawron, kowalik, sikorka, sroka, sójka, zimorodek) - poznanie ptaków przylatujących na zimę (gil, jasiołuska) - pośrednie poznanie ptaków drapieżnych i ich sposobu życia: jastrząb, orzeł, sokół, sowa) - poznanie funkcji i znaczenia barwy ochronnej w życiu ptaków - wzbogacanie wiadomości o ptakach chronionych żyjących w parku i lesie - organizowanie wystaw i prezentowanie prac plastycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - czynnie zdobywa i pogłębia wiedzę o życiu ptaków - rozumie konieczność ochrony środowiska naturalnego – ochrony ptaków - wie, jak wygląda wizerunek Godła Polski: Orła Białego - wie, co to jest Polska Czerwona Księga - tworzy własne dzieła, na bazie doświadczeń zdobytych podczas

		<p>na terenie przedszkola lub w Bibliotece Miejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - obserwowanie ptaków podczas wspólnych spacerów z rodzicami - wspólnie z rodzicami opracowywanie albumów plastyczno lub fotograficznych - organizowanie spotkań tematycznych z leśniczym i ornitologiem 	<p>pośredniego i bezpośredniego kontaktu ze światem ptaków</p> <p>- zdobywa odznakę: <i>Mały Ornitolog</i></p>
Wiosna i lato	<p>Dzięcioł Sroka Sójka</p> <p>Szpak Kukułka Dudek</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przypomnienie nazw ptaków przylatujących na wiosnę do parku i lasu (słowik, skowronek, jaskółka, kukułka, bocian czarny) - układanie i opowiadanie historyjek obrazkowych dotyczących życia ptaków - słuchanie ptasich koncertów w parku lub w lesie - nagrywanie odgłosów ptaków podczas spacerów i wycieczek - podejmowanie prób tworzenia lub odtwarzania śpiewu ptaków (muzykowanie) - zorganizowanie wycieczki do Rezerwatu Przyrody: Rosochacz - poznanie zagrożeń, dla rozwoju środowiska ptaków, wynikających z niszczycielskiej działalności ludzi - poznanie legendy orła białego (Godło Polski) - poznanie przedstawicieli ptaków 	

		<p>znajdujących się pod szczególną ochroną z powodu zagrożenia wyginięciem, zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorganizowanie koncertu dla przedszkolaków o tematyce „Ptaki wśród nas”(zaproszenie do udziału dzieci z zaprzyjaźnionych przedszkoli) - „Ptak którego widziałem na spacerze” - wspólnie z rodzicami zorganizowanie wystawy prac fotograficznych - prezentowanie zdobytej wiedzy wśród rówieśników, w różnych formach - zdobywanie odznaki: <i>Mały Ornitolog</i> 	
<p>Impreza ogólnie przedszkolna : Przyjaciele języka <i>Maciusia</i> (ptaka) z parku i lasu.</p>			

Warunki realizacji programu

Głównym warunkiem realizacji programu jest usytuowanie budynku przedszkola. Przedszkole Miejskie nr 15 w Starachowicach położone jest w pobliżu parku miejskiego, a otoczone pięknym ogrodem, w którym rosną drzewa iglaste, liściaste i krzewy. 28-letnie drzewa i krzewy stanowią doskonałe środowisko naturalne dla ptaków, które tam żyją i rozmnażają się.

Dodatkowo, na ścianie budynku (po przeprowadzonych pracach termo modernizacyjnych), zainstalowane zostały budki lęgowe dla Jerzyka, który był inspiracją do opracowania niniejszego programu i mamy nadzieję, że wiosna wróci i zaakceptuje nowe mieszkanie.

Ponadto na drzewach przymocowano budki lęgowe dla Kawki.

Budki na drzewach można obserwować nie tylko podczas pobytu na świeżym powietrzu ale również z okien sal zajęć.

Usytuowanie przedszkola daje możliwość bezpośredniej obserwacji ptaków w ogrodzie i parku.

W pośrednim poznawaniu ptaków poprzez filmy, pozwoli dostęp przedszkola do internetu i komputerów. Ważnym zadaniem do zrealizowania będzie zgromadzenie płytoteki filmów o ptakach.

W realizacji treści programowych pomocne będzie nawiązanie współpracy ze Świętokrzyską Grupą Ornitologiczną¹³, funkcjonująca przy Towarzystwie Badań i Ochrony Przyrody w Kielcach.

Planuje się również podjęcie próby udziału w światowym projekcie: Spring Alive¹⁴, który zachęca dzieci z do obserwacji razem ze swoimi rodzicami i nauczycielami corocznych powrotów ptaków: dymówki, bociana białego, kukułki, jerzyka i żołą. Uczestnicy projektu, corocznie tworzą aktualną mapę tych ptasich wędrowców.

Ważna będzie też kontynuacja współpracy z Nadleśnictwem Starachowice.

Pozostawiając sposoby realizacji treści, inspiracji nauczycieli, w programie podano przykład scenariusza zabaw w języku angielskim (Załącznik nr1)

Dokonując podsumowania kolejnych cykli realizacji programu przedstawiono scenariusze ogólnie przedszkolnych imprez (Załączniki nr 2, nr.3, nr 4).

Po zakończeniu realizacji programu zostanie przeprowadzona ewaluacja, do której opracowano narzędzia badawcze. Są to: Ankieta obrazkowa dla dzieci (Załącznik nr 5), Ankieta dla rodziców (Załącznik nr 6), Ankieta dla nauczycieli (Załącznik nr 7).

Warunki stworzone przez przedszkole powinny, w swobodny i zabawowy sposób dać dzieciom możliwość poznania, zrozumienia i pokochania ptaków, aby je chronić dla przyszłych pokoleń.

¹³ Świętokrzyska Grupa Ornitologiczna, WWW. tbop.org.pl/sgo

¹⁴ WWW. springalive.net

Ewaluacja programu

Ewaluację programu innowacji pedagogicznej: *Dzień Dobry Ptaki*, zaplanowano wg propozycji M. Derlukiewicz¹⁵, w trzech etapach:

1. Ewaluacja na etapie tworzenia programu.
2. Ewaluacja w trakcie realizacji programu (ewaluacja formatywna).
3. Ewaluacja na koniec realizacji programu (ewaluacja sumatywna).

Ewaluacji i autoewaluacji na etapie tworzenia dokonywano podczas dyskusji koncepcyjnych zespołu, podczas przydziału zadań, korekty oraz scalania całego materiału.

Na tym etapie nie tworzone żadnych narzędzi badawczych , gdyż opracowany program ma służyć działaniom praktycznym a nie teoretycznym.

Drugi etap ewaluacji programu (ewaluacja formatywna), będzie odbywał się na bieżąco , podczas monitorowania realizacji programu. Obserwacje osiągnięć dzieci, reakcji rodziców i nauczycieli, ich zaangażowanie w proces oraz podsumowujące imprezy ogólnie przedszkolne, kończące kolejne cykle, stanowiąc będą pośrednią ewaluację programu.

Ostatni etap, ewaluacja sumatywna, to ostateczna i całościowa ocena programu.

Jej cele to:

1. Określenie, jakie zmiany w wiedzy i umiejętnościach dzieci, zaszły po zrealizowaniu programu?
2. Stwierdzenie, czy zostały osiągnięte założone cele programowe?

Zbieranie danych odbywać się będzie wg modelu triangulacyjnego, za pomocą obserwacji, ankiety obrazkowej dla dzieci 5-,6-letnich, ankiety dla nauczycieli, ankiety dla rodziców, analizy wytworów dziecięcych.

Aby ukierunkować ewaluację, określono wskaźniki do oceny realizacji programu: *Dzień Dobry Ptaki*.

Wskaźniki:

- Konstrukcja programu spełnia wymogi Rozporządzenia¹⁶
- Cele, treści i oczekiwane efekty stanowią spójną całość; są zgodne z wymogami Podstawy Programowej¹⁷
- Dzieci rozpoznają i nazywają ptaki żyjące w najbliższym środowisku
- Dzieci rozumieją pojęcie „ptaki chronione”
- Dzieci przejawiają opiekuńczy stosunek do ptaków
- Nauczyciele realizujący, mają możliwość swobodnego wyboru treści oraz sposobu ich realizacji
- Rodzice aktywnie współpracują w realizacji programu

¹⁵ Derlukiewicz M.: Jak napisać program nauczania, (w) Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej (...)
Warszawa ORE

¹⁶ Rozporządzenie MEN z dnia 8 czerwca 2009r.

¹⁷ Rozporządzenie MEN z dnia 30 maja 2014r.

Pozytywne spełnienie w/w wskaźników będzie oznaką, iż realizacja programu innowacji pedagogicznej: ***Dzień Dobry Ptaki***, na terenie Przedszkola Miejskiego nr 15 w Starachowicach, przyniosła pożądane efekty i zakończyła się sukcesem.

Bibliografia

- Andrzejewska J. Wierucka J.: Razem w przedszkolu, Program wychowania przedszkolnego, WSiP, Warszawa 2009
- Bogdanowicz Z.: Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli, WSiP, Warszawa, 1990
- Broda I. : Od przedszkolaka do pierwszaka, Program wychowania przedszkolnego, WSiP, Warszawa 2010
- Brudnik E., Moszyńska A., Owczarek B.: Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących, Jedność, Kielce, 2010
- Cieślak-Kosyra T. (red): Programy nauczania w rzeczywistości szkolnej. Tworzenie - wybór – ewaluacja, ORE , Warszawa
- De Montmorillon B.: Tajemnice przyrody, Polska Oficyna Wydawnicza BGW, Warszawa. 1990
- Jadczak-Nowacka M., Szczepańska D.: Nie taki diabeł straszny czyli jak monitorować podstawę programową, ORE , Warszawa, ORE
- Janik E (tłumaczenie): Przyroda przeżywana i obserwowana z dziećmi przedszkolnymi, Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1988
- Klim-Klimowska: Pedagogika przedszkolna, PIW, Warszawa, 2005
- Kownacka M.: Razem ze słońkiem, cz. 1 Przedwiośnie, WSiP, Warszawa 1975
- Kownacka M.: Razem ze słońkiem, cz. 2 Wiosna, WSiP, Warszawa 1975
- Kownacka M.: Razem ze słońkiem, cz. 4 Złota jesień, WSiP, Warszawa 1975
- Kownacka M.: Razem ze słońkiem, cz. 5 Szaruga jesienna, WSiP, Warszawa 1975
- Kownacka M.: Razem ze słońkiem, cz. 6 Zima, WSiP, Warszawa 1975
- Kwaśniewska M., Żaba – Żabińska W.: Nasze przedszkole, Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, MAC, Kielce 2009
- Kwiatowska M. (red): Podstawy pedagogiki przedszkolnej, WSiP, Warszawa, 1985
- VanCleave J.: Biologia dla każdego dziecka, 101 ciekawych doświadczeń, WSiP, Warszawa, 1993
- Tokarska E., Kopała J.: Kalendarz Przedszkolaka, Program wychowania Przedszkolnego, PWN, Warszawa, 2012

Aneks

Spis załączników:

1. Załącznik nr 1: Scenariusz zajęcia w języku angielskim:
Birds in the garden.
2. Załącznik nr 2: Scenariusz imprezy ogólnie przedszkolnej: **Jerzyk to ptak czy mały ssak?**
3. Załącznik nr 3: Scenariusz imprezy ogólnie przedszkolnej: **Z jerzykiem Maciusiem (ptakiem) w naszym ogrodzie.**
4. Załącznik nr 4: Scenariusz imprezy ogólnie przedszkolnej: **Przyjaciele jerzyka Maciusia (ptaka) z parku i lasu.**
5. Załącznik nr 5: Ankieta obrazkowa dla dzieci 5-;6-letnich
6. Załącznik nr 6: Ankieta dla rodziców
7. Załącznik nr 7: Ankieta dla nauczycieli

Scenariusz
zajęcia dla dzieci 5-;6-letnich

Temat: *Birds in the garden*

Cel ogólny:

Rozbudzanie zainteresowania tematyką ptaków i nazywanie ich w języku angielskim.

Cele szczegółowe:

- poznanie angielskich nazw ptaków żyjących w ogrodzie przedszkolnym
- rozwijanie umiejętności wypowiedzenia się w języku angielskim
- wzbogacanie słownictwa związanego z ptakami

Cele operacyjne:

Dziecko:

- powtarza za nauczycielem nowe słówka i zwroty: birds, garden, magpie, swift, jackdaw, fly
- dziecko potrafi wskazać na ilustracjach usłyszane słowa
- rozpoznaje i nazywa ptaki żyjące w ogrodzie przedszkolnym w języku angielskim
- określa kolor ptaków
- uczestniczy w zabawie „Yellow Bird”
- śpiewa piosenkę o ptakach „Five Little Birds”

Metody:

Metoda reagowania całym ciałem (Total Physical Responses)

Metoda audiolingwalna

Metoda komunikacyjna

Formy:

praca z całą grupą

Środki dydaktyczne:

CD z nagraniami, ilustracje do tematu: ogrodu, ptaków (jerzyka, kawki i sroki), emblematy z kolorowymi ptakami, obrazek do pokolorowania

Przebieg zajęcia

1. Powitanie – Hello song. How are You today, How is the weather today?
2. Przedstawienie dzieciom ilustracji ogrodu.
Nauczyciel opowiada i pokazuje: Look at the picture. It is a garden. In the garden we can see... What do You see in the garden?
Dzieci odpowiadają: trees, flowers, clouds...
Nauczyciel, wskazując na jednego ptaka pyta: What's this?
Dzieci odpowiadają: bird.
Nauczyciel prosi aby dzieci powtórzyły: It is a bird.
3. Zabawa „Yellow Bird”

Dzieci wraz z nauczycielem siedzą w kole na dywanie. Każde dziecko otrzymuje emblemat z ptakiem w danym kolorze i głośno mówi jakim jest ptakiem (yellow bird, red bird, white bird, orange bird, etc.), trzymając emblemat przed sobą. Nauczyciel wskazuje dziecko, które rozpoczyna zabawę pytaniem: Yellow bird, yellow bird what do you see? Dziecko, które ma żółtego ptaka odpowiada: I see a blue bird. Blue bird, blue bird what do You see? Dziecko posiadające niebieskiego ptaka odpowiada: I see a green bird, etc.

4. Przedstawienie dzieciom ilustracji poszczególnych ptaków: sroki, kawki, jerzyka.
Nauczyciel pokazuje kolejno i mówi: It is a magpie. It is a jackdaw. It is a swift.
Dzieci powtarzają za nauczycielem.
5. Utrwalenie nazw ptaków.
Nauczyciel prosi kolejno każde dziecko, aby wskazało ilustrację ptaka, którego słowo wypowie w języku angielskim. Następnie nauczyciel wskazuje ilustracje, a zadaniem dzieci jest wypowiedzieć poprawną nazwę ptaka.
6. Zapoznanie dzieci z piosenką „Five Little birds”.
 - słuchanie piosenki i ilustrowanie jej treści ruchem
 - powtarzanie słów piosenki za nauczycielem
 - wspólne śpiewanie piosenki
7. Podsumowanie zajęć
 - rozdanie dzieciom obrazków ptaków do pokolorowania
 - pożegnanie się: Bye-bye song

Scenariusz
imprezy ogólnie przedszkolnej
(VI 2016)

Temat: *Jerzyk to ptak czy mały ssak?*

Cel ogólny:

Rozwijanie wrażliwości przyrodniczej dzieci w zakresie życia ptaków w ogrodzie przedszkolnym

Cele szczegółowe:

- uświadomienie dzieciom różnicy między jerzykiem (ptakiem) a jeżykiem (małym ssakiem) mimo identycznego, fonetycznego brzmienia nazwy
- utrwalenie nazw ptaków żyjących w ogrodzie przedszkolnym
- utrwalenie pojęcia „ptak chroniony”
- rozwijanie opiekuńczego stosunku do ptaków

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozumie różnicę między jerzykiem (ptakiem) a jeżykiem (ssakiem)
- zna nazwy ptaków żyjących w ogrodzie przedszkolnym
- zna pojęcie „ptak chroniony”
- wie, że należy dbać o ptaki

Metody:

- słowne, czynne, oglądowe
- aktywizujące (burza mózgów)

Formy:

- praca z całą grupą
- praca w zespołach

Środki dydaktyczne:

Pacynka jerzyka (ptaka) i jeżyka (ssaka), opaski z sylwetkami ptaków i jeży, puzzle z obrazkami ptaków, wiklinowe gniazda (dla grup), artykuły papiernicze.

Przebieg imprezy

Impreza prowadzona głosem pacynek: Jerzyka i jeża

1. Powitanie

- Dzień Dobry dzieci. Czy wiecie, kim jestem? – pyta jerzyk (ptak)
- Dzień dobry.... Akim ja jestem – pyta jeżyk (ssak)
- Ojej, jak fajnie, że wiecie
- Kto zgadnie, jak ja mam na imię? Jestem jerzyk Maciuś, a to mój kolega - jeż Jacuś.
- Popatrzcie na nas, czym się różnimy?

2. Nauka „okrzyku”

- Dla miłej zabawy, nauczymy się” okrzyku”:

Jerzyk Maciuś to nasz ptak
Mieszka z nami Za Pan Brat

3. Zabawa muzyczna: Jerzyki i Jeże
Dzieci podzielone na dwie grupy. Otrzymują opaski z sylwetami ptaków i z sylwetami jeży.
Na odpowiedni fragment muzyki – ptaki fruwały, jeże kucają. Na zmianę muzyki – ptaki siadają, jeże-chodzą i tupią.
- Świetnie potrafiłyście rozpoznać, kiedy fruwały ptaki, a kiedy chodziły jeże.
- Pamiętacie nasz okrzyk?...
Dzieci wspólnie wykrzykują rymowanąkę.
4. Zabawa: Jaki to ptak – układanie obrazka z puzzli, w grupach
Dzieci układają z dużych puzzli obrazki i nazywają ptaki(jerzyk, kawka, sikorka, wróbel)
5. Zgaduj – zgadula
Szare, żywe rozrabiaki
Małe popularne ptaki.
Najsłynniejszy – Elemelek
Taki z niego jest..... (wróbelek)

Krótkie ma skrzydła i długi ogon,
Żółty brzusek jest jej ozdobą.
Jeść słoninkę, zimą skora, czy już wiesz, to(sikora)

Idę sobie leśna drogą,
Czasem gniewnie tupnę nogą.
Kolce mam i wzdłuż i wszere!
Kto ja jestem? Jestem (jeż)

Brzuszek pękaty, fraczek czerwony,
Przyleciał do nas z północnej strony..... (gil)

6. Opowieść ruchowa: Wesołe ptaszki
-wyrabianie opiekuńczego stosunku do ptaków
7. Zabawa aktywizująca (burza mózgów)
- Co znaczą słowa: Ptak chroniony
Swobodne wypowiedzi ; wspólne określanie pojęcia
8. Praca plastyczna: Ptasie gniazdo
Ozdabianie wiklinowych gniazd w fantazyjne kompozycje z artykułów papierniczych.
Prezentacja prac
9. Podsumowanie i pożegnanie jerzyka Maciusia i jeżyka Jacusia okrzykiem

Scenariusz
imprezy ogólnie przedszkolnej
(VI 2017)

Temat: *Z jerzykiem Maciusiem w naszym ogrodzie.*

Cel ogólny:

Podsumowanie wiedzy na temat ptaków żyjących w ogrodzie przedszkolnym

Cele szczegółowe:

- rozpoznawanie i nazywanie ptaków żyjących w ogrodzie w różnych porach roku
- utrwalenie wiedzy dotyczącej budowy ptaka
- przypomnienie cyklu rozwojowego ptaka
- rozwijanie opiekuńczej postawy wobec ptaków zimą

Cele operacyjne:

Dziecko:

- zna nazwy ptaków żyjących w ogrodzie przedszkolnym
- wie, jak zbudowany jest ptak
- zna kolejność cyklu rozwojowego ptaka
- rozumie, dlaczego należy dokarmiać ptaki zimą

Metody:

słowna, czynna, oglądowa
aktywizujące (drama)

Formy:

praca z całym zespołem
praca w grupach

Środki dydaktyczne:

Pacynka jerzyka Maciusia, styropianowe jaja, obreze, papierowe figury geometryczne, opaski z sylwetami ptaków dla grup, różne piórka, historyjka obrazkowa, piosenka: Każdy ptaszek (sł. L. Krzemieniecka. Muz. E. Pałasz), arkusze papieru, słomka, farby, kredki, piórka, bibuła, wata itd.

Przebieg imprezy

Przed imprezą każda grupa wybiera sobie wiersz i przygotowuje inscenizację.

1. Powitanie
 - Witam Was. Czy pamiętacie jak mam na imię – pyta Jerzy Macius
 - Dzisiaj poznacie moich przyjaciół z ogrodu.
2. Zabawa ;Powitanie ptaszków
(Muzyka „do fruwanian”)
Gdy muzyka gra – dzieci, ptaki fruwanian, gdy milknie – stanian naprzeciw siebie i dotykają się „skrzydełkami”
3. Inszenizacja wierszy prezentowana przez poszczególne grupy.

4. Zabawa naśladowcza: Co ja mam?
Recytowanie autorskiej rymowanki przez nauczyciela o raz pokazywanie przez dzieci części ciała ptaka.
 - Tu mam głowę, oczy, dziobek,
 - A tu skrzydła i ogonek,
 - Dzięki nim fruвам sobie
 - A na nóżkach skaczę sobie.
5. Zabawa z piórkami: A ja latam i latam – ćwiczenia oddechowe
Dzieci dostają różnej wielkości piórka. Określają ich cechy charakterystyczne. Następnie dmuchają starając się , aby jak najdłużej utrzymały się w powietrzu.
6. Historyjka obrazkowa: Ptasia rodzina
 - Przygotowaliśmy dla Was historyjkę –mówi jerzyk Maciuś.
 - Który obrazek powinien być pierwszy?...Drugi? ...I dlaczego?
7. Zabawa ruchowa: Do którego gniazda to jajko?
Na Sali rozłożone są różnej wielkości jajka ze styropianu.
Zadaniem dzieci będzie złożyć jajka, tej samej wielkości , w gniazdach (obręczach)
 - Jak nazywa się pora roku, w której ptaki budują gniazda i składają w nich jajka ?
8. Zabawa dydaktyczna: Spiesz się do gniazda (wg Z. Bodganowicz)
9. Śpiewanie piosenki: Odlot dzikich gęsi
 - Dlaczego ptaki odlatują jesienią? – swobodne wypowiedzi dzieci.
10. Zabawa: Ptaki w karmnikach
 - Co dzieje się na dworze, gdy przychodzi zima? – pyta jerzyk
 - Co wtedy dzieje się z ptakami?
 - Kto może im pomóc?
 - W jaki sposób?
 - Dlaczego trzeba pomagać ptakom?
11. Zabawa: Karmnik dla ptaków
Układanie karmnika z figur geometrycznych, w grupach
12. Zabawa inscenizacyjna przy piosence: Każdy ptaszek
13. Praca plastyczna w grupach: Zaczarowany ptak.
Dzieci dostają duże sylwety ptaków, które dowolnie ozdabiają, wykorzystując Różne materiały.
14. Podsumowanie i pożegnanie z jerzykiem Maciusiem.

Scenariusz
imprezy ogólnopodstawowej
(VI 2018)

Temat: *Przyjaciele jerzyka Maciusia z parku i lasu.*

Cel ogólny:

Rozbudzanie świadomości ekologicznej dzieci w zakresie życia ptaków mieszkających w parku i w lesie

Cele szczegółowe:

- poznanie różnic środowiska przyrodniczego: ogród, park las
- rozpoznawanie i nazywanie ptaków z parku i lasu
- przypomnienie, co zawiera Polska Czerwona Księga (rejestr ptaków zagrożonych wyginięciem)
- zdobywanie odznaki: Mały Ornitolog

Cele operacyjne:

Dziecko:

- zna różnice między środowiskiem ogrodu, parku i w lesie
- rozpoznaje niektóre ptaki mieszkające w parku i w lesie
- wie, co zawiera Polska Czerwona Księga
- otrzymuje odznakę: Mały Ornitolog

Metody:

słowne, czynne, oglądowe
aktywizujące

Formy:

praca z całym zespołem
praca w grupach

Środki dydaktyczne:

Pacynka jerzyka Maciusia, stroje ptaków dla dorosłych(rodziców): dzięcioł, sroka, sójka, puchacz, trzy tablice z obrazkami ogrodu, parku i lasu, papierowe części budowy ptaka, materiał plastyczny, odznaka: Mały Ornitolog dla każdego dziecka

Przebieg imprezy

1. Powitanie.

- Witam Was serdecznie – jerzyk Maciuś
- Poznajcie moich przyjaciół, którzy mieszkają w parku i w lesie.
Do Sali wchodzi osoby dorosłe – rodzice, przebrani za ptaki: dzięcioł, sroka, sójka, puchacz.
- Jestem dzięciołWitam Was.
- Jestem sroka....
- Jestem sójka....
- Jestem puchacz...

- Dzisiaj będziemy bawić się razem- mówi jerzyk Maciuś
- 2. Zabawa: Co gdzie pasuje?
Trzy tablice z obrazkami: Ogród, park i las.
Ptaki goście pokazują dzieciom sylwety elementów i pytają, gdzie to można spotkać i na której tablicy umieścić?
- Czym różni się ogród od parku i lasu? – pyta jerzyk
Swobodne wypowiedzi dzieci.
- 3. Zabawa: Tańczące kółeczka.
Dzieci tworzą cztery koła. Na środku każdego staje „dorosły” ptak. Dzieci tańczą dookoła przy muzyce. Następnie , ptak-dorosły robi z dziećmi węża. Węże krążą w różnych kierunkach. Na koniec powstaje jedno wielkie koło.
- 4. Polska Czerwona Księga – rejestr ptaków zagrożonych wyginięciem
Dzieci siedzą w dużym kole.
Ptaki – dorośli:
- Przynieśliśmy Wam dzisiaj taką księgę. Czy wiecie, co w niej się znajduje?
- Co to znaczy że zwierzę jest zagrożone wyginięciem?
- Dlaczego trzeba chronić ptaki?
- 5. Zabawa słuchowa: Głosy lasu (wg Z. Bogdanowicz
- 6. Naśladowanie popularnych głosów ptaków.
Dzieci siedzą w małych kółkach. Jerzyk Maciuś pokazuje obrazek ptaka. Dzieci naśladowują wydawany przez niego głos.
- 7. Praca plastyczna w grupach: Ptaki w lesie
Dzieci wykonują prace na dużych kartonach brystolu naklejając gotowe elementy, lub przygotowane przez siebie.
- 8. Odznaka: Mały Ornitolog
- Przypomnicie mi, kto to jest ornitolog? – pyta jerzyk Maciuś.
- Ponieważ dużo wiecie o ptakach, znacie je, lubicie, dbacie o nie, dzisiaj moi przyjaciele wręczą Wam odznaki: Mały Ornitolog
Dorośle ptaki rozdają odznakę każdemu dziecku na zakończenie realizacji programu: Dzień Dobry Ptaki.
- 9. Podsumowanie i pożegnanie z jerzykiem Maciusiem i jego gośćmi.

Załącznik nr 5

Program: *Dzień Dobry Ptaki*

Ankieta obrazkowa dla
dzieci 5-;6-letnich

Pytania ankiety czyta nauczyciel. Za każdą prawidłowo udzieloną odpowiedź dziecko otrzymuje 1punkt.

1. Jak nazywają się te ptaki?

A

B

C

D

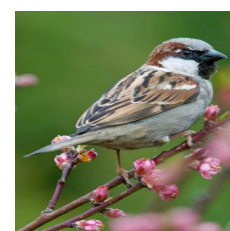

E

Ilość punktów/ max: 5 p

2. Ułóż w kolejności obrazki - etapy rozwoju ptaków:

Ilość punktów/ max: 3

3. Które z tych ptaków możesz spotkać zimą?

A

B

C

Ilość punktów/ max: 3 p

4. Które z tych ptaków przylatują na wiosnę?

A

B

C

D

Ilość punktów/ max: 3 p

5. Który z ptaków znajduje się w godle Polski?

A

B

C

Ilość punktów/ max: 1 p

6.Co znaczy że ptak jest chroniony?

..... /wypowiedź dziecka/.....

Ilość punktów/ max: 2 p

Punktacja:

17 p – 14 p wysoki poziom

13 p – 9 p średni poziom

8 p – 6 p niski poziom

.....

Obrazki pochodzą z Internetu ze stron www.google.pl

Załącznik nr 6

Program: *Dzień Dobry Ptaki*

Ankieta dla rodziców

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania, zakreślając wybraną odpowiedź lub wpisując ją w wykropkowane miejsce.

Zebrane dane posłużą do określenia efektywności realizowanego programu.

1. Czy nauczyciele poinformowali Państwa o wprowadzeniu i realizowaniu programu innowacji pedagogicznej: *Dzień Dobry Ptaki* na terenie przedszkola ?

Tak Nie Nie wiem

2. Czy dziecko wykazuje zainteresowanie ptakami?

Tak Nie Nie wiem

3. Czy dziecko podczas wspólnych spacerów zadaje pytania dotyczące ptaków chronionych?

Tak Nie Nie wiem

4. W jaki sposób współuczestniczyliście Państwo w realizacji programu: *Dzień Dobry Ptaki*?

.....
.....
.....

5. Jakie pozytywne zmiany u dzieci zauważyliście Państwo po zakończeniu realizacji programu: *Dzień Dobry Ptaki*?

.....
.....
.....

6. Co zmienilibyście?

.....
.....
.....

Dziękujemy
Załącznik nr 7

Program: *Dzień Dobry Ptaki*
Ankieta dla nauczycieli

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na pytania zakreślając odpowiednią odpowiedź lub wpisując w wykropkowane miejsce.

Zebrane dane posłużą do określenia efektywności realizowanego programu.

1. Czy cele programu zostały jasno sprecyzowane ?

Tak Nie Nie wiem

2. Czy zaproponowane treści, dawały możliwość swobodnego ich wyboru, podczas realizacji programu?

Tak Nie Nie wiem

3. Czy zgłosiła Pani propozycje zmian podczas realizacji programu?

Tak Nie Nie wiem

4. Proszę podać trzy pozytywne efekty zmian u dzieci po zrealizowaniu programu?

-
-
-

5. Co zmieniła by Pani w realizacji programu: *Dzień Dobry Ptaki*?

-
-
-

Dziękujemy

